

121e Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU)

Genève, 19-21 oktober 2009

Inhoud

Samenstelling van de Belgische delegatie	2
Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie	2
1. Urgentiedebat over de voedselzekerheid in de wereld	2
2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee	3
3. Commissie VN-zaken	6
4. Besluiten van de Bestuursraad	7
• Benoeming van de secretaris-generaal	8
• Werkprogramma en begroting 2010	8
• Lidmaatschap van Palestina	9
5. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn	10
• Uitvoerend Comité	10
• Comité voor de mensenrechten van parlementsleden	12
• Comité Midden-Oosten	13
• Adviesgroep HIV/aids	13
6. Groep van de Twaalf Plus	14

121e Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) Genève, 19-21 oktober 2009

[Agenda en programma van de zitting](#)¹

Delegaties van 123 van de 152 nationale parlementen die lid zijn van de IPU namen aan de zitting deel.

Samenstelling van de Belgische delegatie

- Sabine de Bethune, senator, voorzitter van de Belgische IPU-groep, delegatieleidster
- François-Xavier de Donnea, volksvertegenwoordiger, ondervoorzitter van de Belgische IPU-groep, lid van het comité Midden-Oosten van de IPU
- Geert Versnick, volksvertegenwoordiger, lid van het Uitvoerend Comité van de IPU
- Philippe Mahoux, senator, lid van het comité Mensenrechten van parlementsleden van de IPU
- Wouter Beke, senator

Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie

Een [volledig overzicht van de werkzaamheden](#) is te vinden op de website van de IPU.

1. Urgentiedebat over de voedselzekerheid in de wereld

Er waren vijf voorstellen voor een urgentiedebat. Twee voorstellen, van Australië en Oeganda, gingen over de voedselcrisis in de wereld (het voorstel van Oeganda ging over een bepaald aspect van dat probleem, namelijk de noodzaak van meer investeringen in wetenschappelijk onderzoek inzake landbouw). De voorstellen van Oman en Iran hadden betrekking op de toestand in de Palestijnse gebieden. Ten slotte was er een voorstel van Cuba om de staatsgreep in Honduras te veroordelen.

Cuba trok zijn voorstel terug. In de plaats legde de IPU-voorzitter met de steun van de Assemblee een korte [verklaring over de toestand in Honduras](#) af.

De andere indieners voegden hun respectievelijke voorstellen samen, zodat de Assemblee uiteindelijk moest stemmen over twee voorstellen:

- parlementaire actie om te zorgen voor voedselzekerheid in de wereld
- de kritieke toestand in de Palestijnse bezette gebieden, meer bepaald in Gaza.

Het eerste voorstel haalde de vereiste meerderheid van twee derden van de stemmen, het tweede niet. De **Belgische delegatie** stemde voor het eerste voorstel.

¹ De website en alle documenten van de IPU zijn beschikbaar in het Engels en het Frans. In dit verslag wordt gelinkt naar de Engelse versie van de website. De Franse versie van dit verslag bevat de links naar de Franse website en documenten. Soms kan men rechtstreeks van de Engelse versie van een IPU-webpagina naar de Franse versie of omgekeerd.

Aan het debat over het gekozen urgentiepunt namen 29 sprekers deel. In haar toespraak verwees **mevr. de Bethune** naar een resolutie van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers die ervoor pleit om ten minste 10 % van de ontwikkelingshulp aan landbouw en plattelandsontwikkeling te besteden (doc. 52-1197). Zij riep alle donorlanden op die aanbeveling toe te passen.

Spreekster noemde vijf grote uitdagingen voor het garanderen van de voedselveiligheid:

- een krachtig landbouwbeleid met inbreng van de landbouwersorganisaties
- regulering van de markten om het recht op voedsel en stabiele prijzen voor de producenten te garanderen
- erkenning van het feit dat de landbouw diverse functies vervult (voedselveiligheid, werkgelegenheid, plattelandsontwikkeling, milieubeheer), wat inhoudt dat men voorrang geeft aan duurzame familiale landbouw
- toegang tot en controle over de productiemiddelen van de landbouw geven aan de mannen en vrouwen die ze gebruiken - het gaat daarbij niet alleen over natuurlijke hulpbronnen als water en land maar ook over productiefactoren als kennis, kredieten en infrastructuur
- versterking van de positie van de landbouwers in de voedselketen ten opzichte van de andere actoren (agrovoedingsindustrie, distributie).

Mevr. de Bethune besloot dat de landbouw een specifieke sector is die niet enkel aan de regels van de markt onderworpen kan zijn maar het voorwerp moet uitmaken van een landbouwbeleid op basis van de notie van voedselsoevereiniteit. Die notie dient te worden opgenomen in de normen van de internationale organisaties, met inbegrip van de WTO (Wereldhandelsorganisatie).

Het redactiecomité dat na het debat werd aangesteld om een **resolutie** over het urgentiepunt op te stellen, nam verschillende ideeën uit de toespraak van mevr. de Bethune over, bijvoorbeeld (i) het belang van het betrekken van de boerenorganisaties bij het landbouwbeleid, (ii) de noodzaak van mechanismen voor microfinanciering, in het bijzonder voor boerinnen, en (iii) het idee dat landbouw niet enkel aan de privé-sector kan worden overgelaten en nood heeft aan reglementering "om mogelijke misbruiken door de privé-sector te beperken" (zie §§ 10, 11 en 21 van het beschikkend gedeelte van de resolutie). De resolutie omvat ook een algemene oproep aan de donorlanden om bijkomende middelen ter beschikking te stellen voor de ontwikkeling van de landbouw in de ontwikkelingslanden maar noemt geen concrete streefcijfers (zie §§ 2 en 3 van het beschikkend gedeelte).

De problematiek van de voedselveiligheid kwam ook aan bod tijdens de hoorzitting met de directeur-generaal van de Wereldvoedselorganisatie (FAO), die in het kader van de commissie voor VN-zaken plaats had (zie p. 6). De IPU-resolutie was trouwens bedoeld als parlementaire bijdrage aan de FAO-top over voedselveiligheid die van 16 tot 18 november 2009 plaats had in Rome.

2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee

Tijdens die debatten presenteren de rapporteurs een eerste versie van hun verslag voor de volgende assemblee en worden externe experts gehoord.

De paneldebatten gingen over de volgende onderwerpen.

- Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid in de wereldwijde strijd tegen de georganiseerde misdaad, meer bepaald drugshandel, illegale wapenverkoop, mensenhandel en grensoverschrijdend terrorisme (*Commissie I: Vrede en internationale veiligheid*)
- Rol van de parlementen in het ontwikkelen van de Zuid-Zuid- en de driehoekssamenwerking als middel om de verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling te bespoedigen (*Commissie II: Duurzame ontwikkeling, financiering en handel*)
- De participatie van jongeren aan het democratisch proces (*Commissie III: Democratie en mensenrechten*).

Dhr. de Donnea is samen met een parlementslid uit Zambia, dhr. Given Lubinda, rapporteur voor het thema dat behandeld wordt in de Tweede Commissie van de Assemblee. De rapporteurs gaven een overzicht van hun rapport. Daarnaast was ook een expert van het *South Centre* uitgenodigd om het debat in te leiden².

Het [rapport de Donnea-Lubinda](#) betoogt dat meer Zuid-Zuid- en driehoeks-samenwerking een belangrijk middel kan zijn om de millenniumdoelstellingen te halen, zeker in de huidige context van economische crisis, waarin de vooruitgang die sinds 2000 gemaakt werd, verloren dreigt te gaan.

Onder Zuid-Zuid-samenwerking verstaat men samenwerking tussen ontwikkelingslanden onderling, meer bepaald tussen de nieuw geïndustrialiseerde of opkomende ontwikkelingslanden en de minder ontwikkelde landen uit het Zuiden. Men spreekt van driehoekssamenwerking wanneer die samenwerking tussen ontwikkelingslanden mee gefinancierd en ondersteund wordt door ontwikkelde landen – vooral de landen die aangesloten zijn bij het *Development Assistance Committee* (DAC) van de OESO – of door multilaterale instellingen.

Het rapport maakt de balans op van de bestaande Zuid-Zuid- en driehoeks-samenwerking en bekijkt vier aspecten ervan:

- ontwikkelingshulp
- handelsbetrekkingen
- rechtstreekse buitenlandse investeringen
- regionale integratie.

Het grote voordeel van Zuid-Zuid-ontwikkelingshulp is dat de ongelijkheid tussen donoren en programmalanden veel minder groot is, waardoor de donoren de noden en problemen van de programmalanden vaak beter begrijpen en vaak ook meer aangepaste competenties hebben om erop in te spelen. Zuid-Zuid-ontwikkelingshulp is over het algemeen ook goedkoper omdat de experts uit de donorlanden minder kosten. Voor donorlanden uit het Noorden kan het daarom interessanter zijn Zuid-Zuid-programma's te ondersteunen dan eigen programma's uit te voeren.

De juiste omvang van de Zuid-Zuid-ontwikkelingshulp is moeilijk te becijferen. De donoren uit het Zuiden gebruiken immers niet noodzakelijk de OESO-definitie van publieke ontwikkelingshulp. Er is dan ook behoefte aan meer volledige informatie over de hulpstromen tussen landen uit het Zuiden.

² Het South Centre (www.southcentre.org) is een intergouvernementele *think tank* van de ontwikkelingslanden en heeft tot doel die landen bij te staan met kwalitatieve technische analyses die kaderen in een politieke boodschap van solidariteit tussen de landen van het Zuiden en de eis voor meer rechtvaardigheid in de internationale betrekkingen.

Wat de kwaliteit van de ontwikkelingshulp betreft, wijst het rapport erop dat de meeste donoren uit het Zuiden totnogtoe niet betrokken waren bij de werkzaamheden in OESO-verband betreffende de doeltreffendheid van de hulp (Verklaring van Parijs) en dat zij dat ook niet altijd wensen. Het rapport relativeert wel bepaalde punten van kritiek die men soms over Zuid-Zuid-ontwikkelingshulp hoort, namelijk dat ze niet voldoende rekening houdt met de mensenrechten en voor een groot stuk nog uit gebonden hulp bestaat. Zo lijkt het gebonden karakter van veel van die hulp niet gelijk te staan met minderwaardige of te dure goederen en diensten.

De Zuid-Zuid-handel krijgt een steeds groter aandeel in de wereldhandel. De rapporteurs zien daarin een kans om tot een meer evenwichtige en solidaire globalisering te komen maar wijzen op een verontrustende kloof tussen ontwikkelingslanden onderling in dat verband. Het zijn vooral enkele groeilanden die hun aandeel in de wereldhandel zien toenemen en de vruchten van de globalisering beginnen te plukken. De armste landen delen daar nog niet in.

De buitenlandse investeringen door ontwikkelingslanden in andere ontwikkelingslanden zijn eveneens sterk toegenomen en zullen waarschijnlijk minder vertragen door de huidige economische crisis dan de investeringen uit de ontwikkelde landen. Zij veronderstellen echter een positieve veiligheidssituatie en een functionerend staatsbestel, wat vooral in Afrika een grote uitdaging is.

Geografische nabijheid is vaak een determinerende factor in de hulp-, handels- en investeringsstromen tussen landen van het Zuiden (die uit China zijn de opvallendste uitzondering). Regionale integratie gericht op politieke stabiliteit, economische ontwikkeling en een gemeenschappelijk beleid inzake grensoverschrijdende uitdagingen als voedselveiligheid, biodiversiteit, ziektebestrijding en klimaatverandering heeft dan ook een groot potentieel voor het bevorderen van de Zuid-Zuidsamenwerking en het realiseren van de millenniumdoelstellingen.

Het laatste hoofdstuk van het rapport handelt over de rol van de parlementen. De parlementen van de landen uit het Noorden kunnen aandringen op meer ondersteuning van de Zuid-Zuidsamenwerking, zowel in het kader van de nationale ontwikkelingshulp als door de internationale financiële instellingen. Zij moeten er echter ook voor zorgen dat de effecten van de ontwikkelingshulp van hun land niet ongedaan gemaakt worden door zijn handelsbeleid en zijn beleid in verband met het schuldenprobleem van de ontwikkelingslanden.

De parlementen van de landen uit het Zuiden moeten toezicht uitoefenen op het begrotingsproces en in het algemeen de kwaliteit van het bestuur in hun land verbeteren. Zij moeten er ook voor zorgen dat de beschikbare middelen in eerste instantie aangewend worden voor het realiseren van de millenniumdoelstellingen en de nodige wetgevende initiatieven nemen om de Zuid-Zuid-samenwerking en de regionale integratie te bevorderen.

Na de inleidende uiteenzettingen van de panelleden volgde een debat waarin 36 sprekers het woord namen. Vele opmerkingen gingen over ontwikkelingsstrategie in het algemeen. Zo waren er oproepen aan de ontwikkelde landen om de eerder aangegane verplichtingen inzake financiering van de ontwikkeling na te komen en werd gevraagd dat de ontwikkelingslanden meer greep krijgen op het internationale financieel-economische bestel, onder andere door een betere vertegenwoordiging in de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds. Het belang van een succesvolle afsluiting van de Doha-onderhandelingsronde in het kader van de WTO werd ook benadrukt. Verscheidene sprekers meenden dat het nieuwe *Development Cooperation Forum* (DCF) van de Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de

Verenigde Naties een meer aangepast, want inclusiever kader vormt voor het ontwikkelen van standaarden inzake ontwikkelingshulp dan het DAC van de OESO.

Wat de Zuid-Zuidsamenwerking betreft, waren er diverse oproepen om die op bepaalde prioritaire sectoren toe te spitsen, zoals landbouw, de gezondheid van moeders of het beheersen van de klimaatverandering. Er werd verwezen naar de aanbevelingen inzake Zuid-Zuidsamenwerking van de twee *South Summits* die in 2005 plaatshadden en aangedrongen op meer uitwisseling van informatie over Zuid-Zuid-samenwerking op het niveau van de parlementen, via de IPU en de regionale interparlementaire assemblees.

De volgende opdracht voor de rapporteurs bestaat erin om, rekening houdend met het debat in Genève, een ontwerp-resolutie uit te werken. Die zal, samen met de amendementen die de delegaties zullen indienen, besproken worden tijdens de volgende IPU-assemblee (Bangkok, 27 maart – 1 april 2010).

3. Commissie VN-zaken

De commissie voor VN-aangelegenheden werd in 2007 opgericht en hield haar derde zitting. De werkzaamheden van de commissie worden voorbereid en aangestuurd door een [adviesgroep](#), waar dhr. Versnick deel van uitmaakt.

De volgende punten stonden op de agenda:

- hoorzitting met dhr. Jacques Diouf, directeur-generaal van de FAO (*Food and Agricultural Organisation of the United Nations*)
- voorlopige resultaten van de enquête van de IPU over de interactie tussen de parlementen en de Verenigde Naties
- relaties van de regionale interparlementaire organisaties met de Verenigde Naties en mogelijkheden voor samenwerking met de IPU in dat verband
- voortgangsrapport over de hervorming van de Verenigde Naties, in het bijzonder de uitvoering van het *One UN*-programma, en verslag over een IPU-zending naar Vietnam in dat verband (24-26 februari 2009) – Het doel van het *One UN*-programma is te zorgen voor een betere coördinatie van de activiteiten van de diverse VN-organisaties die in een land actief zijn, om zo tot een meer coherente en efficiënte hulpverlening te komen. Vietnam is een van de pilootlanden voor de uitvoering van dat programma. De bedoeling van de IPU is te zorgen dat het parlement meer betrokken wordt bij dat proces en in het algemeen meer controle krijgt over het nationale ontwikkelingsbeleid.
- briefing over de voorbereiding van de VN-conferentie over klimaatverandering in Kopenhagen (december 2009): stand van de onderhandelingen en uitdagingen
- informatiesessie over de samenwerking van de IPU met het *Development Cooperation Forum* (DCF) van de VN en over de follow-up van de [IPU-resolutie over parlementaire controle op de ontwikkelingshulp](#) (goedgekeurd in april 2008).

Mevr. de Bethune nam het woord tijdens de hoorzitting met dhr. Diouf. Zij vroeg hem welke rol de Doha-onderhandelingen (WTO) spelen in het nastreven van voedselveiligheid in het Zuiden. Landbouwproducten zijn immers niet vergelijkbaar met andere producten. Dient men in dit verband niet op te komen voor de bescherming van de familiale landbouw en de voedselsoevereiniteit? Daarnaast vroeg zij of de beroepsorganisaties van kleine boeren ook betrokken werden bij de organisatie van de wereldvoedseltop in november 2009 in Rome.

De heer Diouf antwoordde dat men er moet op toezien dat de kleine landbouwers in alle landen een voldoende inkomen hebben om een waardig leven te leiden. De steun die in bepaalde landen aan de landbouwsector wordt gegeven mag echter niet leiden tot een verarming van de boeren en de bevolking in andere landen. Men dient dus op zoek te gaan naar correcte steunmechanismen. Daarnaast benadrukte hij dat boerenorganisaties uit het Zuiden betrokken werden bij de hervorming van het Comité voor voedselveiligheid (CFS) die de top in Rome moest goedkeuren.

Dhr. de Donnea maakte deel uit van het panel dat het debat over het DCF en de follow-up van de IPU-resolutie over parlementaire controle op de ontwikkelingshulp inleidde. Die resolutie werd immers aangenomen op basis van een [rapport](#) voor de Tweede Commissie van de IPU-assemblee waarvan hij de auteur was (samen met een parlamentslid uit Benin). Dhr. de Donnea volgt ook namens de IPU de ontwikkelingen in het DCF sinds de oprichting ervan in juli 2007.

In zijn inleidende uiteenzetting lichtte hij enkele belangrijke aanbevelingen van de IPU-resolutie toe:

- een toename van ontwikkelingshulp is alleen zinvol als de kwaliteit en de efficiëntie ervan toeneemt en voorzover er geen afhankelijkheid ontstaat;
- een transparante rapportering van de regering aan het parlement kan de donoren ertoe aanzetten hun hulp te verhogen;
- de parlementen van de ontvangende landen dienen nauwer te worden betrokken bij het bepalen van de modaliteiten van de hulp;
- de donorparlementen dienen erop toe te zien dat de hulp wordt verhoogd tot 0,7 procent van het BNP, zoals afgesproken in Monterrey.

Dhr. Beke nam het woord tijdens het debat over de klimaatverandering. Hij ging meer bepaald in op de recente beslissing van de Belgische regering om de voor 2015 geplande sluiting van de drie oudste kerncentrales met tien jaar uit te stellen tot 2025. Hij wees erop dat bijna zestig procent van de Belgische elektriciteit wordt geproduceerd in kerncentrales, die in tegenstelling tot klassieke thermische centrales geen CO₂ uitstoten. België heeft de ambitieuze EU-doelstellingen inzake reductie van de CO₂-uitstoot mee goedgekeurd en zit op koers om de Kyoto-normen te halen (12,5 procent minder uitstoot in 2010 ten opzichte van het niveau van 1990). Op dit moment komt nagenoeg alle niet-nucleaire elektriciteit in België voort uit de verbranding van fossiele brandstoffen (olie, gas en steenkool). In die context moet de verlengde uitbating van de drie oudste kerncentrales, na een grondige revisie en conform de internationale veiligheidsvoorschriften, de overgang mogelijk maken tot in 2025. Ondertussen moet de operator van de kerncentrales een substantieel gedeelte van de winsten die hij met de – boekhoudkundig afgeschreven – kerncentrales maakt, investeren in alternatieve productiecapaciteit, onder meer in windenergie.

De commissie voor VN-zaken heeft haar werkzaamheden afgesloten met de goedkeuring van een aantal conclusies, die de Assemblee nadien heeft onderschreven (voor een samenvatting, zie de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 5-6).

4. Besluiten van de Bestuursraad

De Bestuursraad is de IPU-instantie die het beleid en de werking van de organisatie bepaalt en controleert, in tegenstelling met de Assemblee die de politieke standpunten van de IPU goedkeurt. Elk lidparlement heeft er 3 stemmen (twee, indien alleen mannen of alleen vrouwen afgevaardigd worden).

Een voorstel van de Verenigde Arabische Emiraten dat de Raad een resolutie zou aannemen over “De rol van parlementsleden en regionale parlementaire organisaties in de bestrijding van het H1N1-virus en het beheersen van de economische en sociale risico’s daarvan” werd afgewezen, omdat het niet binnen het mandaat van de Raad viel maar juist een zaak voor de Assemblee was. Als tegemoetkoming aan de indieners heeft de Voorzitter van de IPU wel een korte [verklaring over het H1N1-griepvirus](#) afgelegd.

- **Benoeming van de secretaris-generaal**

De huidige secretaris-generaal van de IPU, dhr. Anders B. JOHNSON, werd in een geheime stemming benoemd voor een vierde (en laatste) mandaat van 1 juli 2010 tot 30 juni 2014. De uitslag van de stemming was: 177 voor, 45 tegen en 6 onthoudingen.

- **Werkprogramma en begroting 2010**

De Raad keurde het werkprogramma en de begroting van de IPU voor 2010 goed alsook een driejarenplan (2010-2012) met projecten waarvoor externe financiering gezocht wordt. Het betreft hier activiteiten ter bevordering van democratie, ontwikkeling en vrede door ondersteuning van de parlementen.

De begroting voor 2010 bedraagt 18,7 miljoen Zwitserse frank (ongeveer 12,5 miljoen euro), waarvan ongeveer 5,2 miljoen Zwitserse frank te financieren uit giften van externe donoren en de rest uit eigen middelen, hoofdzakelijk bijdragen van de parlementen die lid zijn van de organisatie. De begroting en de bijdragen van de leden stijgen met ongeveer 2 %, hoofdzakelijk om de extra kosten te dragen van de wereldconferentie van parlementsvoorzitters die de IPU in 2010 voor de derde keer zal organiseren (de vorige hadden plaats in 2000 en 2005).

De bijdrageschaal (die het aandeel van elk lidparlement in het totale volume van de bijdragen bepaalt) werd eveneens licht aangepast. **Dhr. Versnick** zat een werkgroep voor die daarover aanbevelingen moest doen.

In 2006 besliste de IPU om haar bijdrageschaal aan te passen aan de gewijzigde economische situatie in de wereld, wat sinds het begin van de jaren 1990 niet meer gebeurd was. Het verschil met de vorige schaal was zo groot dat besloten werd de nieuwe schaal geleidelijk in te voeren over een periode van zes jaar (2007-2012)³. De IPU-schaal is echter gebaseerd op die van de UNO, die normaal om de drie jaar aangepast wordt. De werkgroep diende na te gaan of een bijstelling van de bijdrageschaal voor de periode 2010-2012 aangewezen was. Als bijkomende opdracht moest hij onderzoeken in welke mate de bijdrage van de armste landen verlaagd kon worden.

De werkgroep deed drie aanbevelingen.

- In de toekomst zou de IPU haar bijdrageschaal automatisch moeten aanpassen telkens als de UNO dat doet.
- De huidige bijdrageschaal wordt nog niet bijgesteld, wat betekent dat in 2010 gewoon de vierde fase van de invoering van de in 2006 goedgekeurde bijdrageschaal wordt doorgevoerd.

³ Het aandeel van België steeg bijvoorbeeld van 1,2 naar 1,6 %.

Als reden voor die aanbeveling gaf de werkgroep het feit dat de nieuwe bijdrageschaal van de UNO voor 2010-2012 nog niet definitief goedgekeurd was. Het feit dat de IPU hoopt dat de Verenigde Staten in 2010 opnieuw lid wordt van de organisatie, wat hoe dan ook tot een herziening van de bijdrageschaal zal leiden, speelde echter ook mee.

- Voor de landen die de minimumbijdrage betalen wordt het streeftarief van 2012 al vanaf 2010 toegepast. Aangezien de minimumbijdrage in de huidige bijdrageschaal daalt, betekent zulks dat de armste landen twee jaar vroeger dan gepland van dat lagere tarief kunnen genieten. Het verlies wordt gecompenseerd uit de reserves en dus niet door een verhoging van de bijdrage van de anderen.

De Raad heeft de aanbevelingen van de werkgroep goedgekeurd.

De bijdrage van België voor 2010 bedraagt op basis van de genomen beslissingen 171.100 Zwitserse frank (ongeveer 114.000 euro) tegenover 164.400 Zwitserse frank in 2009 (+ 4 %).

De belangrijkste donoren voor de externe financiering van IPU-projecten zijn de agentschappen voor ontwikkelingssamenwerking van Zweden, Canada en Ierland. België heeft voor het eerst een enveloppe van 200.000 € toegezegd voor de financiering van IPU-activiteiten in West-Afrika via samenwerking met de *Sahel and West Africa Club* (SWAC), die in het kader van de OESO opereert en al door België gesteund wordt. De Europese Commissie en UNDP (*United Nations Development Programme*) financieren eveneens bepaalde IPU-projecten.

De Raad stelde **dhr. Beke** aan als intern controleur van de financiële resultaten voor het jaar 2010. De boeken van de IPU worden gecontroleerd door twee interne controleurs (samen met dhr. Beke werd een parlementslid uit Israël benoemd) en door een externe controleur, thans een hoge ambtenaar van het Noorse rekenhof.

- **Lidmaatschap van Palestina**

In oktober 2008 besloot de Raad het parlement van Palestina als volwaardig lid van de IPU toe te laten op basis van een amendement op de statuten dat zo geformuleerd was dat het enkel van toepassing kon zijn op de PLC (*Palestinian Legislative Council*), de parlementaire instelling die deel uitmaakt van de Palestijnse Autoriteit, en niet op de PNC (*Palestinian National Council*), de PLO-instantie die tot dan namens Palestina het statuut van waarnemer bij de IPU had maar geen parlement is in de zin waarin de IPU dat verstaat. Omdat de PLC door de huidige situatie in de Palestijnse gebieden niet kan functioneren, aanvaardde de Raad wel dat de PNC voorlopig de deelname van het parlement van Palestina aan de werkzaamheden van de IPU kon "faciliteren", concreet: dat de PNC tijdelijk dat parlement in de IPU kon vertegenwoordigen.

De PNC legde zich daar niet bij neer en vroeg tijdens de vorige zitting in april 2009 dat de Raad op zijn beslissing zou terugkomen en de PNC zelf als volwaardig lid zou toelaten. De zaak werd toen echter verdaagd, zogenaamd omdat er geen voorstel van het Uitvoerend Comité was, hoewel toen al duidelijk was dat er in dat comité weinig animo was om op de vraag van de Palestijnse delegatie in te gaan.

In Genève bleek opnieuw dat het Uitvoerend Comité desgevraagd zeker een negatief advies ging geven over de vraag van de Palestijnse delegatie. Om het niet zover te laten komen, legde de IPU-voorzitter in de Raad een verklaring af waarin hij bij wijze van interpretatie van de beslissing van oktober 2008 bevestigde dat de PNC, zolang hij Palestina in de IPU vertegenwoordigde, op dezelfde wijze behandeld zou worden als alle andere leden van de IPU. Over die verklaring werden geen opmerkingen gemaakt, zodat men mag aannemen dat de zaak hiermee van de baan is.

5. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn

• Uitvoerend Comité

Het [Uitvoerend Comité](#) telt 15 verkozen leden en bereidt alle beslissingen van de Raad voor.

Dhr. Versnick is sinds oktober 2006 lid van het Comité voor een periode van vier jaar. Hij maakte er van 1998 tot 2002 ook al deel van uit.

Hij nam onder andere het woord over de volgende kwesties:

- verslag van de secretaris-generaal over de activiteiten van de IPU sinds de vorige assemblee

Spreker benadrukte de enorme evolutie die de IPU in de afgelopen tien jaar heeft doorgemaakt en waar de leden zich niet altijd voldoende bewust van zijn. De organisatie is veel meer aanwezig in het veld, met talloze thematisch en regionaal toegesneden seminars en vormingsactiviteiten voor parlementen, en heeft spectaculaire vooruitgang geboekt qua geloofwaardigheid ten aanzien van de Verenigde Naties.

- statuut van Palestina

Dhr. Versnick was een van diegenen die zich uitdrukkelijk verzetten tegen enige herziening van de beslissing van 2008, zoals hij ook tijdens de vorige zitting al gedaan had. Met een interpretatieve verklaring van de IPU-voorzitter kon hij zich verzoenen, zij het zonder enthousiasme.

- begroting 2010

Spreker vroeg nadere uitleg over de in het begrotingsstuk aangekondigde herziening van het communicatiebeleid en van de structuur van het secretariaat.

De secretaris-generaal antwoordde dat de communicatiestrategie van de IPU niet fundamenteel veranderd is sinds de jaren 1990. In het rapport dat in 2005 besteld werd bij Saatchi & Saatchi stonden al een aantal aanbevelingen om die strategie te moderniseren maar om principiële en financiële redenen werden die totnogtoe maar zeer gedeeltelijk uitgevoerd. In 2009 werd een onafhankelijke doorlichting van de informatie- en communicatiedienst van de IPU gemaakt en die heeft meer praktische adviezen opgeleverd inzake heroriëntering van de prioriteiten.

De structuur van het secretariaat werd grondig aangepast na de hervorming van de IPU in 2003. De tijd is gekomen om die nieuwe structuur te evalueren. Voor de individuele medewerkers wordt een evaluatiesysteem ingevoerd op basis van het werkprogramma van de organisatie dat elk jaar samen met het budget wordt vastgelegd.

- kandidatuur van Canada voor het organiseren van een assemblee

Canada stelde al in 2007 zijn kandidatuur om een assemblee te organiseren maar had problemen met de eis van de IPU dat het gastland een visum moet verlenen aan alle personen die de lidparlementen officieel afvaardigen, zonder uitzondering. Zolang de discussie over een aanpassing van de IPU-regel aansleepte, werd de Canadese kandidatuur op de lange baan geschoven. Ondertussen meldde zich wel andere kandidaten aan, die geen bezwaar maakten tegen de visumregel van de IPU.

Tijdens de vorige assemblee werd een compromis gesloten over een beperkte aanpassing van de visumregel, waardoor een gastland in welomschreven omstandigheden (VN-sancties en gevaar voor de nationale veiligheid) toch een visum mag weigeren.

Dhr. Versnick steunde de vraag van de Canadese delegatie dat haar invitatie nu voorrang zou krijgen voor de eerste lenteconferentie die nog niet was toegewezen, die van 2012. Hij verwierp het idee dat het secretariaat eerst nog moest onderzoeken of Canada wel aan alle voorwaarden voldeed om de gewijzigde visumregel van de IPU te kunnen respecteren. De Canadese delegatie had immers officieel laten weten dat Canada die regel aanvaardt.

Het probleem was dat de administratieve afhandeling van een andere kandidatuur voor het jaar 2012, die van Oeganda, al verder stond. Om beide kandidaten tevreden te stellen werd uiteindelijk beslist dat er in 2012, bij wijze van uitzondering, twee assemblees in een gastland zullen plaatsvinden, de lenteassemblee in Kampala en de herfstassemblee in Quebec. Normaal heeft de herfstassemblee altijd in Genève plaats, waar de IPU gevestigd is.

- rechtsbasis van de IPU

Erkend worden als het vehikel bij uitstek voor de samenwerking tussen de parlementen en de VN, is voor de IPU een strategische doelstelling. Er zijn echter potentiële concurrenten, zoals het idee om in de VN zelf een parlementaire assemblee (UNPA) op te richten.

In dat verband is in het Uitvoerend Comité een discussie begonnen over de vraag of de rechtsbasis van de IPU niet versterkt moet worden. De IPU functioneert nu op basis van haar [statuten](#) en wordt *de facto* als internationale organisatie erkend in de twee landen waar zij kantoren heeft (Zwitserland, VS). Om de IPU formeel te kunnen koppelen aan het VN-systeem (volgens nog te bepalen modaliteiten) lijkt het echter onontbeerlijk dat de organisatie een duidelijke grondslag krijgt in het internationale recht en dus een organisatie op basis van een verdrag wordt.

Het Uitvoerend Comité oordeelde dat het idee interessant is maar vele vragen oproept. Bijvoorbeeld, in welke mate is het verenigbaar met de autonomie van de IPU als parlementaire organisatie om deel uit te maken van een systeem van intergouvernementele organisaties als de VN? Hoe gaan de parlementen controle houden over de inhoud van dat verdrag, dat immers door de regeringen zal worden gesloten? Beantwoordt het project wel aan de wens van de parlementen en bestaat er bereidheid bij de regeringen om zo een verdrag te sluiten?

Dhr. Versnick steunde het idee, dat volgens hem het juiste antwoord zou zijn op het voorstel voor een UNPA. Hij meende dat de wereldconferentie van parlementsvoorzitters van volgend jaar een goede gelegenheid was om uit te testen of er in de parlementen voldoende steun is voor het idee. Er bestaan overigens al internationale parlementaire instellingen die door een verdrag zijn ingesteld. Het komt erop aan dat de parlementen, ook al sluiten zij formeel geen verdragen, in dit geval de pen vasthouden. Spreker wees ook op de noodzaak van een overgangsregeling voor de periode waarin het verdrag al in werking zou zijn maar nog niet alle landen die lid waren van de oude IPU het geratificeerd zouden hebben.

Het Uitvoerend Comité vroeg dat het idee met de hulp van specialisten in internationaal recht verder uitgewerkt zou worden maar besepte dat de uitvoering ervan veel tijd en inspanning zou kosten.

Dhr. Versnick werd aangesteld als Ondervoorzitter van de IPU voor de Twaalf Plus-groep (tot oktober 2010). Elke geopolitieke groep van de IPU⁴ heeft een ondervoorzitter, die gekozen moet worden onder de leden van het Uitvoerend Comité. In de Twaalf Plus-groep werd afgesproken dat het ondervoorzitterschap bij toerbeurt toegewezen wordt aan de vier vertegenwoordigers van de groep in het Uitvoerend Comité.

- **Comité voor de mensenrechten van parlementsleden**

Het [Comité voor de mensenrechten van parlementsleden](#) onderzoekt concrete gevallen van mensenrechtenschendingen waar parlementsleden het slachtoffer van zijn. Het bestaat sinds 1976 en wordt wereldwijd erkend als een uniek en gezaghebbend instrument voor de bescherming van parlementsleden in de uitoefening van hun functie. Het comité vergadert met gesloten deuren en stelt over alle onderzochte gevallen een rapport met aanbevelingen op. Wanneer discrete demarches bij de autoriteiten van het betrokken land niets uithalen, wordt het rapport in de openbaarheid gebracht.

Het comité bestaat uit 5 verkozen leden en evenveel plaatsvervangers. **Dhr. Mahoux** is sinds april 2007 lid van het comité voor een periode van vijf jaar.

Tijdens de assemblee in Genève onderzocht het comité dossiers uit 29 landen. Het hield zes hoorzittingen met officiële delegaties en ontmoette ook een aantal slachtoffers of hun vertegenwoordigers.

De gevallen van 210 parlementsleden uit 20 landen werden in de openbaarheid gebracht en aan de Raad voorgelegd (Afghanistan, Bangladesh, Belarus, Burundi, Cambodja, Colombia, D .R. Congo, Ecuador, Eritrea, Filippijnen, Irak, Libanon, Madagaskar, Mongolië, Myanmar, Palestina/Israël, Rwanda, Sri Lanka, Turkije en Zimbabwe). De gevallen uit Cambodja (1 parlements lid) en Madagaskar (6 parlementsleden) werden voor het eerst in de Raad besproken.

Het comité heeft de volgende gevallen speciaal onder de aandacht gebracht:

- de dossiers betreffende twee parlementsleden uit Bangladesh die respectievelijk in 2004 en 2005 het slachtoffer werden van een aanslag, met de dood van een van hen tot gevolg: die aanslagen zijn nog steeds niet volledig opgehelderd
- de al lang aanslepende dossiers betreffende tien Colombiaanse parlementsleden die tussen 1986 en 2000 het slachtoffer werden van diverse vormen van geweldpleging, gaande van onrechtmatige veroordeling tot moord: een delegatie van het Comité voor de mensenrechten van parlementsleden is van 22 tot 24 augustus 2009 in Colombia geweest om bij de hoogste autoriteiten van het land haar bezorgdheid over die gevallen tot uitdrukking te brengen

⁴ De IPU telt zes [geopolitieke groepen](#): de Afrikaanse groep, de groep van de Arabische landen, de groep Azië/Stille Oceaan, de Euraziatische groep, de Latijns-Amerikaanse groep (GRULAC) en de groep van de Twaalf Plus. België maakt deel uit van de Twaalf Plus-groep (zie p. 14).

- het geval van dertien parlementsleden die tijdens de verkiezingen van juli 2006 in de D. R. Congo verkozen werden maar van wie het mandaat in mei 2007 door het Hooggerechtshof ongeldig verklaard werd, volgens de Nationale Assemblée van Congo op onrechtmatige wijze: op aandringen van het Congolese parlement wordt nu gezocht naar een vorm van genoegdoening, wat de IPU doet hopen dat dit dossier weldra kan worden afgesloten
- de gevallen van zes parlementsleden uit Madagaskar die na de staatsgreep van maart 2009 en de opheffing van het parlement om politieke redenen gearresteerd, mishandeld en in staat van beschuldiging gesteld werden (18 anderen leven ondergedoken nadat tegen hen een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd): een van de zes betrokkenen, die inmiddels het land verlaten heeft, kwam in de Raad getuigen.

Het dossier van 56 parlementsleden uit Ecuador kon worden afgesloten. Zij waren in 2007 op zeer betwistbare wijze afgezet in het kader van een geschil over de bijeenroeping van een constituante. Inmiddels werden alle vervolgingen tegen de betrokkenen echter ingetrokken en hebben op basis van de nieuwe grondwet verkiezingen plaatsgevonden.

[Lijst van de aangenomen resoluties](#)

- **Comité Midden-Oosten**

Dhr. de Donnea is sinds oktober 2008 lid van het [comité Midden-Oosten](#) voor een periode van vier jaar (hij was al plaatsvervangend lid sinds oktober 2007). Het comité werd begin van de jaren 1990 opgericht om het vredesproces in het Midden-Oosten te volgen, daarover verslag uit te brengen in de IPU en in de mate van het mogelijke een bemiddelende rol te spelen tussen de betrokken partijen op parlementair niveau.

Het comité besprak met de IPU-voorzitter het verslag van zijn recent bezoek aan Israël (zie de [IPU-brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 28-29).

Het comité besloot tijdens de vorige zitting om in het kader van zijn bemiddelende rol de gematigde elementen in het Israëlische en het Palestijnse parlement op te zoeken en samen te brengen voor een dialoog op het neutrale terrein van de IPU in Genève.

Om zich voor te bereiden hoorde het comité twee vertegenwoordigers van het *Henry Dunant Centre for Humanitarian Dialogue*, een in Genève gevestigde onafhankelijke organisatie gespecialiseerd in conflictbemiddeling. Het comité concludeerde uit de hoorzitting dat de beste aanpak erin bestond om eerst met de verschillende partijen afzonderlijk te spreken over zaken waarover zij tot overeenstemming zouden kunnen komen en nam zich voor om in 2010 met die ontmoetingen te beginnen.

- **Adviesgroep HIV/aids**

De adviesgroep vergaderde niet tijdens de zitting maar in de Raad werd wel verslag uitgebracht over de vergadering die de adviesgroep op 24 en 25 september 2009 hield in Genève. **Senator Marleen Temmerman** maakt deel uit van de werkgroep en woonde die vergadering bij.

De werkgroep hoorde er vertegenwoordigers van UNAIDS en het Wereldfonds voor de strijd tegen aids, tuberculose en malaria met het oog op het uitbouwen van een partnerschap met de IPU.

De werkgroep besprak ook de voorbereiding van de tweejaarlijkse Internationale Aidsconferentie in Wenen in 2010. De IPU wil in die conferentie graag een grotere rol gaan spelen en droeg in dat verband mevr. Temmerman voor als covoorzitter of lid van het comité dat voor de conferentie het luik over de rol van de politiek in de strijd tegen aids moet voorbereiden. De organisatoren van de conferentie hebben die kandidatuur niet weerhouden. De IPU gaat tijdens de conferentie wel een parlementaire dag organiseren, die de nadruk zal leggen op het wegwerken van alle discriminerende bepalingen die een hinderpaal vormen voor de bestrijding van aids.

6. Groep van de Twaalf Plus

De [groep van de Twaalf Plus](#) is de grootste van de zes geopolitieke groepen in de IPU (45 landen). Hij omvat de meeste landen die lid zijn van de Raad van Europa plus Israël, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. De huidige voorzitter van de groep is John Austin (Verenigd Koninkrijk).

Afgevaardigden van de leden van de groep (in principe twee per land) vergaderen vlak voor en tijdens de IPU-assemblee om hun standpunten in de mate van het mogelijke op elkaar af te stemmen.

De werkzaamheden van de groep worden voorbereid door een stuurcomité, waar dhr. Versnick als gewezen voorzitter van de groep (2003-2005) en lid van het Uitvoerend Comité van de IPU deel van uitmaakt. Het stuurcomité vergaderde in Londen op 25 september 2009.

Mevr. de Bethune, **dhr. Versnick** en **dhr. de Donnea** namen meermaals het woord tijdens de debatten.

- Wat het **urgentiepunt** betreft, steunde mevr. de Bethune het idee om de voorstellen van Australië en Oeganda te combineren en wees zij op het duidelijke verband met de problematiek van de klimaatverandering, die in de aanloop naar Kopenhagen volop in de actualiteit stond. Zij was kandidaat voor het redactiecomité over dat punt maar trok zich terug toen bleek dat er te veel kandidaten uit de Twaalf Plus-groep waren.
- Dhr. de Donnea gaf kort toelichting bij zijn **rapport** voor de Tweede Commissie (zie pp. 4-5) en vermeldde dat de samenwerking met zijn Zambiaanse co-rapporteur goed verliep. In het verleden deden rapporteurs uit de Twaalf Plus-groep herhaaldelijk hun beklag over de moeizame communicatie met hun co-rapporteurs.
- Dhr. Versnick bracht tussentijds verslag uit over de werkgroep betreffende de herziening van de IPU-bijdrageschaal die hij voorzat. De Twaalf Plus-groep steunde het idee om voor de armste landen een onmiddellijke verlaging van de bijdrage door te voeren. Spreker antwoordde ook op vragen van leden van de Twaalf Plus-groep over het werkprogramma en de **begroting voor 2010**, meer bepaald de raming van de inkomsten uit externe financiering en de plannen van de IPU om een samenwerking uit te bouwen met het Internationaal Muntfonds en de Wereldbank.

- Het idee om de **juridische basis van de IPU** te versterken en de organisatie op een verdrag te grondvesten kwam eveneens aan bod. Mevr. de Bethune verklaarde dat het idee verder onderzoek verdiende. Zij benadrukte dat het er vooral op aan kwam te vermijden dat er een parallelle interparlementaire organisatie voor de VN opgericht zou worden. Zij drong erop aan dat de IPU daarover een gemeenschappelijk standpunt zou innemen.

In dat verband werd in de groep ook kritiek geuit op een recent rapport van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, een geassocieerd lid van de IPU. Dat rapport stelt dat de IPU niet in staat is om als parlementaire dimensie van de VN te fungeren en schaaft zich achter het idee van de oprichting van een parlementaire assemblee binnen de VN zelf. De resolutie die de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa op basis van het rapport goedkeurde, was wel minder uitgesproken en daardoor niet zo nadelig voor de IPU, met dank aan enkele amendementen die o.a. door de Belgische delegatie bij de Assemblee (meer bepaald volksvertegenwoordiger Rik Daems) ingediend werden, nadat dhr. Versnick ze op het probleem attent gemaakt had.

- Tijdens de vorige zitting werd een vragenlijst van het Uitvoerend Comité verspreid met het oog op een evaluatie van de **nieuwe structuur van de herfstassembles** die in 2007 ingevoerd werd. De Twaalf Plus-groep besloot toen de antwoorden van zijn leden te coördineren en er zo mogelijk een gemeenschappelijk standpunt uit te distilleren.

De groep nam in Genève kennis van een samenvatting van de antwoorden en sprak zich uit over de diverse suggesties voor verbetering van de leden. Enkele suggesties van de **Belgische delegatie** kregen de uitdrukkelijke steun van de groep, bijvoorbeeld:

- modernere presentatietechnieken gebruiken tijdens de debatten
- de werking van de nieuwe VN-commissie versterken door betere planning, verduidelijking van de focus van de commissie ten opzichte van de gewone commissies van de Assemblee en meer diepgaande analyse en conclusies
- de amendering van de ontwerp-resoluties die de rapporteurs van de commissies voor de volgende lenteassemblee voorstellen, beperken tot een fase in plaats van twee nu⁵ (die laatste suggestie werd maar door een kleine meerderheid gesteund).

In grote lijnen echter sprak de groep zich uit voor het behoud van de nieuwe structuur. Meer bepaald vond de Groep dat het nog te vroeg was voor een definitieve evaluatie van de nieuwe commissie voor VN-zaken en dat die commissie meer tijd moest krijgen om zich waar te maken (er was een voorstel om de commissie alweer af te schaffen wegens gebrek aan meerwaarde).

Het standpunt van de Twaalf Plus werd later in de Raad naar voren gebracht. Die heeft echter nog geen definitieve beslissing genomen en gevraagd dat het Uitvoerend Comité alle suggesties uit de geopolitieke groepen in verband met de

⁵ Nu worden er eerst amendementen voorgelegd aan de rapporteurs, die ze al dan niet integreren in een gewijzigde ontwerp-resolutie, waarop dan opnieuw amendementen ingediend kunnen worden waarover tijdens de lenteassemblee beslist wordt via behandeling in een redactiecomité, de bevoegde commissie en uiteindelijk de Assemblee. Het standpunt van de Belgische delegatie was dat het preliminaire debat tijdens de herfstassemblee de eerste amenderingsfase in de aanloop naar de lenteassemblee overbodig maakt.

evaluatie van de nieuwe structuur van de herfstassemblees onderzoekt en zijn conclusies op de volgende zitting voorlegt.

- Het punt dat in de Twaalf Plus veruit de meeste aandacht kreeg was echter de **benoeming van de secretaris-generaal** van de IPU.

Tijdens de vorige zitting verzette de groep zich uitdrukkelijk tegen het voorstel van het Uitvoerend Comité om eerst een geheime stemming te houden over de kandidatuur van de huidige secretaris-generaal en de procedure enkel open te gooien indien hij niet verkozen zou worden. Een ruime meerderheid van de groep vond dat er een open competitie moest komen voor de functie, ongeacht of de huidige secretaris-generaal kandidaat was of niet.

Het was echter toen al duidelijk dat er in het Uitvoerend Comité en de Raad van de IPU geen meerderheid was voor dat standpunt. De Twaalf Plus-groep besloot daarom niet verder aan te dringen en de voorgestelde procedure voor deze keer te aanvaarden, op voorwaarde dat voor de toekomst werd vastgelegd dat de benoeming van de secretaris-generaal moet gebeuren op basis van een open competitie. Dhr. de Donnea voegde daaraan toe dat er ook een maximum termijn (of aantal mandaten) moest komen.

De Franse delegatie stelde een amendement in die zin op het personeelsreglement van de IPU voor. Het voorstel leidde tot heel wat discussie over de vraag hoelang de maximumtermijn moest zijn, of een secretaris-generaal na een onderbreking kon terugkomen en of men toch niet moest voorzien in de mogelijkheid van een eenmalige hernieuwing van het mandaat zonder open competitie, via een geheime stemming. Mevr. de Bethune vond dat zulks moest kunnen op voorstel van het Uitvoerend Comité, zeker als het aantal mandaten beperkt zou worden tot twee (dus acht jaar in totaal).

Een ruime meerderheid raakte het uiteindelijk eens over een voorstel gebaseerd op de volgende principes: (i) benoeming op basis van een internationaal georganiseerde kandidaatstelling; (ii) maximum twee opeenvolgende mandaten; (iii) "bij wijze van uitzondering" kan het Uitvoerend Comité voorstellen dat de uittredende secretaris-generaal na zijn eerste mandaat bij geheime stemming herbenoemd wordt.

De Twaalf Plus-groep heeft zijn voorstel aan het Uitvoerend Comité voorgelegd, met de vraag om het op de volgende zitting te bespreken.
